

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กุลชน ธนาพงศธร, วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน และ อักษรา จุฬารัตน์. 2530. หลักกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จอห์น โนเคล, จันทรเพ็ญ แสงเทียนฉาย, มาร์ค แวนแลนคิงแฮม และ แอนโทนี ประมวลรัตน์ 2538. เพื่อน ภรรยา และเพศสัมพันธ์นอกสมรสในประเทศไทย. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คำรง ธรรมรักษ์, พิชัยศักดิ์ หรยางกูร และ สุนันทา สุวรรณโณคม. 2523. กฎหมายกับประชากร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อการเกษตร. 2520. คู่มือวิธีปฏิบัติงานสินเชื่อการเกษตรธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อการเกษตร. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์-การพิมพ์.
- นภาพร ชโยวรรณ, มาลินี วงษ์สิทธิ์ และ วิพรรณ ประจวบเหมาะ รุฟโฟโต. 2538. รายงานการวิจัยโครงการศึกษาสถานภาพสตรี และภาวะเจริญพันธุ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร ชโยวรรณ. 2532. การจดทะเบียนสมรสของสตรีไทย. ในเอกสารสัมมนาผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นที่สองโครงการสำรวจประชากร และการอนามัยในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2530, หน้า 1-26. 26 กรกฎาคม ณ โรงแรมสยาม อินเตอร์คอนติเนนตัล กรุงเทพมหานคร.
- บงการ ติมปะพันธ์. 2524. ทัศนคติของประชากรที่มีต่อการทะเบียนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสังขละบุรี จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสพสุข บุญเดช. 2528. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พรพ 5 ครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2532. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- พระบุญแทน ชันศรี. 2539. ศึกษาเปรียบเทียบหลักคำสอนเกี่ยวกับการครองเรือนในพุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตสาขาศาสนาเปรียบเทียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- เพ็ญใจ สมพงษ์. 2523. พฤติกรรมกรรมการสมรสในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตสาขาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพ็ญแข แสงแก้ว. 2538. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาศาสตร์ และ
เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพโรจน์ กัมพูสิริ. 2535. ย่อหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
นิติธรรม
- ภัสสร ลิมานนท์. 2522. ภาวะการสมรส: ปัญหาและนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน
ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานพ คณะโต และ สายสุดา มานพพิรุฬห์. 2540. เพศสัมพันธ์และเอดส์ในกลุ่มชาวอีสาน. ใน
การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 11: 375.
- รชนีกร เศรษฐ. 2528. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิมลศิริ ชำนาญเวช. 2524. กฎหมายครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่ง
ประเทศไทย.
- วิมลศิริ ชำนาญเวช. 2532. อนาคตของกฎหมายครอบครัวไทย. บทบัญญัติ นิตยสารของ
เนติบัณฑิตยสภา 40: 268-278.
- ศิววรรณ ศิริบุญ. 2536. ทะเบียนสมรส...จดหรือไม่จดดี. วารสารประชากรศาสตร์ 9
(มีนาคม): 1-22.
- ศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2537. กฎหมายกับสตรี. เชียงใหม่: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สนิท สมักรการ. 2539. มีเงินก็นับว่าน้อง มีทองก็นับว่าพี่ : ระบบครอบครัวและเครือญาติของ
ไทย. กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์.
- สภาสตรีแห่งชาติ. 2518. สตรีไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิทยากร.
- สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย. 2518. ครอบครัวสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2531. ทฤษฎีสังคมวิทยา: เนื้อหาและแนวการใช้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร:
เจ้าพระยาการพิมพ์
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2538. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2536 . สำรวจประชากรและเคหะ พ.ศ.2533.กรุงเทพมหานคร:
สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2537. เรื่องภาวะสังคม 2537. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2537. รายงานการสำรวจเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2535.
กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2540. สมุดสถิติรายปีประเทศไทย 2539. กรุงเทพมหานคร:

สำนักนายกรัฐมนตรี.

อชลีญา อภิวณิชกุล. 2531. การอยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยไม่มีการจดทะเบียนสมรส. วิทยานิพนธ์

ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลี วราภรณ์. 2540. การเปลี่ยนแปลงภาวะสมรสในประเทศไทย. ในเอกสารการประชุม

วิชาการประชากรศาสตร์, หน้า 73-92. 20-21 พฤศจิกายน ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุบลรัตน์ พิชญ์ชยานนท์. 2531. คุณภาพชีวิตสมรส : ศึกษากรณีข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาษาอังกฤษ

Chamrathirong, A., and Cherlin, A. 1987. Variations in Marriage Patterns in

Central Thailand. Nakornprathom: The Institute for Population and Social,

Mahidol University.

Benokraitis, N. 1993. Marriages and Family. New Jersey: University of Baltimore.

Burgess R., and Bushell, D. 1969. Behavioral Theory. New York : California University. press.

Davis, K. 1966. Human Society. New York. The Macmillan Company. อ้างอิงใน บุญลือ

วันทายนต์. 2520. ครอบครัวและวงศัวาน. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Freedman, R., Hawley, A. H. , Landecker, W. S. , and Miner, H. M. 1952.

Principle of Sociology. New York. Henry and Company, Inc.

Kammeyer, K. C. W. 1987. Marriages and Family A Foundation for Personal decisions.

Massachusetts: University of Maryland.

Kenneth, D. J., and Nelwyn, M. B. 1996. Marriage and Family: Change and

Continuity. Massachtsetts: Needham Heights.

Napaporn Chayovan , Vipan Prachuabmoh Ruffolo and Malinee Wongsith . 1995

The status of Thai Women: Group Perspectives. Bangkok: Institute of Population

Studies Chulalongkorn University.

Parsons, T. 1937. The Structure of Social Action. New York: McGraw-Hill Book Co.,

p 727-776. cited in Turner, Jonathan H. 1974. The Structure of Sociological

Theory. New York: The dorsey press.

Scanzoni, L. 1988. Men, Women and Change. University Graphics.

United Nations. 1993. Demographic Yearbook. New York: United Nations.

ภาคผนวก

ประวัติและกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนสมรสของไทย

ในประเทศไทยการจดทะเบียนสมรส เป็นเงื่อนไขที่จะทำให้การแต่งงานหรือการอยู่กินกันฉันสามีภรรยาเป็นการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย และทำให้คู่สมรสได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย การจดทะเบียนสมรสในประเทศไทยเริ่มใช้เมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2478 (วิมลศิริ ชำนาญเวช, 2524: 1) ซึ่งมีหลักการสำคัญ ได้แก่

1. การสมรสต้องจดทะเบียน ต่างจากกฎหมายลักษณะผัวเมีย (กฎหมายครอบครัวฉบับเก่า) ซึ่งถือการสมรสตามประเพณี และการอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยาโดยไม่ต้องจดทะเบียนสมรส
2. ใช้ระบบผัวเดียวเมียเดียวแบบตะวันตก
3. การหย่าขาดจากการสมรสจะทำได้โดยต้องไปจดทะเบียนหย่า หากอีกฝ่ายไม่ยินยอมอาจฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้หย่าขาดจากกัน
4. เมื่อขาดจากการสมรส สามีภรรยามีสิทธิในสินสมรสเท่ากัน

สำหรับกฎหมายครอบครัวที่ใช้ในปัจจุบันอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ที่ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 โดยมีการแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างชายหญิง เช่น กำหนดอายุผู้ที่สมรสเป็นอายุ 17 ปีบริบูรณ์เท่ากัน ซึ่งกฎหมายเดิมบัญญัติว่าชายจะสมรสได้ต่อเมื่อมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ และหญิงจะสมรสได้ต่อเมื่อมีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ อายุที่กฎหมายกำหนดนี้ หมายถึง หากชายหญิงที่จะสมรสมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์จะต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองก่อน และกฎหมายที่ตรวจชำระใหม่ยังให้สิทธิแก่ผู้หญิงในการฟ้องหย่า กรณีที่สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภรรยาและมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากหญิงนั้นด้วย ซึ่งต่างจากเดิมที่ให้สิทธิสามีฝ่ายเดียวที่จะฟ้องหย่าเมื่อภรรยามีชู้

นอกจากนี้การจดทะเบียนสมรสจะก่อให้เกิดผลคิดตามมาหลายประการ (อชสิทธิ์ อภิวัฒน์กุล, 2531: 51-72) สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ

1. ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ สิทธิและหน้าที่ในฐานะสามีภรรยาตามที่กฎหมายบัญญัติ คือ
  - 1.1 สามีภรรยาต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยา
  - 1.2 สามีภรรยาต้องอุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน
  - 1.3 ผู้หญิงต้องเปลี่ยนคำนำหน้านาม คือ ต้องใช้คำนำหน้าว่า “นาง” แม้การสมรสจะสิ้นสุดลง หญิงคนนั้นก็ควรใช้คำนำหน้าว่า “นาง” ตลอดไป
  - 1.4 ผู้หญิงต้องใช้ชื่อสกุลของสามี
  - 1.5 สามีภรรยามีสิทธิที่จะปกป้อง ฟ้องร้อง หรือเรียกร้องค่าทดแทนจากบุคคลอื่นที่ทาลายศักดิ์ศรี หรือสิทธิในทางส่วนตัวของสามีภรรยา เช่น สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่ง

ล่วงเกินภรรยาในทางชู้สาว ภรรยาก็สามารถเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่มีความสัมพันธ์กับสามี ในทำนองชู้สาว

2. ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ สิทธิ และหน้าที่ในทางทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา คือ

2.1 การจัดการสินสมรส หมายถึง ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างการสมรส โดยไม่คำนึงว่าฝ่ายใดจะมีส่วนร่วมในการทำมาหาได้นั้นหรือไม่ หรือทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัว (ทรัพย์สินที่คู่สมรสมีอยู่ก่อนสมรส) และสำหรับการทำนิติกรรมใดๆ ที่เกี่ยวกับสินสมรสจะต้องได้รับความยินยอมจากสามีหรือภรรยา รวมทั้งการทำนิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางราชการ ส่วนใหญ่ก็มักจะให้คู่สมรสให้ความยินยอมด้วย

2.2 ความรับผิดชอบในหนี้สินของสามีภรรยา หนี้ที่สามีหรือภรรยาได้ก่อขึ้นระหว่างสมรสต้องรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งได้แก่ หนี้ที่เกี่ยวกับกิจการภายในครอบครัว หนี้ที่เกิดเนื่องจากการงานซึ่งสามีภรรยาทำด้วยกัน สำหรับกรณีที่สามีหรือภรรยาต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย สินสมรสจะแยกจากกันโดยอำนาจของกฎหมายให้เป็นสินส่วนตัวของแต่ละฝ่าย

2.3 สิทธิในการรับมรดก เมื่อฝ่ายใดถึงแก่ความตายอีกฝ่ายหนึ่งจะมีสิทธิรับมรดกโดยคู่สมรสมีสิทธิรับมรดกเสมือนทายาทชั้นบุตร

3. การจดทะเบียนสมรสทำให้ผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะ คือ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 20 บัญญัติว่า ผู้เยาว์ย่อมบรรลุนิติภาวะ เมื่อทำการสมรสขณะที่ชายและหญิงอายุ 17 ปีบริบูรณ์แล้วหรือศาลอนุญาตให้สมรสก่อนนั้นได้

4. บุตรที่เกิดมาจะเป็นบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย

5. ได้รับการลดหย่อนภาษีอากร คือ ในกรณีที่สามีหรือภรรยาฝ่ายหนึ่งไม่มีรายได้ จะได้รับการลดหย่อนภาษีโดยให้สิทธิในการหักค่าใช้จ่ายสำหรับภริยาหรือสามีร้อยละ 30 ของรายได้ แต่ไม่เกิน 40,000 บาท และหักค่าลดหย่อนได้อีก 13,000 บาท สำหรับกรณีที่มีบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะให้หักค่าลดหย่อนสำหรับบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ 3 คนแรก โดยมีหลักเกณฑ์ว่า บุตรยังไม่เข้าเรียนจะได้หักค่าลดหย่อนคนละ 6,000 บาท และบุตรกำลังเรียนอยู่จะได้หักค่าลดหย่อนคนละ 8,000 บาท

ส่วนวิธีการในการจดทะเบียนสมรสตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว กำหนดว่าการจดทะเบียนจะต้องทำที่สำนักงานทะเบียนที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง คำร้องขอจดทะเบียนต้องทำเป็นหนังสือตามแบบที่กำหนดเมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียน ผู้ร้องต้องลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญในทะเบียนต่อหน้านายทะเบียนและต่อหน้าพยานสองคนซึ่งต้องลงลายมือชื่อไว้ในทะเบียนนั้นด้วย ในบางพื้นที่กำหนดซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายปกครองระดับหมู่บ้าน อาจได้รับมอบหมายให้รับคำร้องแทนเพื่อให้นายทะเบียนดำเนินการต่อไป และการจดทะเบียนสมรสอาจขอให้นายทะเบียนไปทำการจดทะเบียนสมรสอาจขอให้นายทะเบียนไปจดนอกสำนักทะเบียนได้ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และในกรณีคู่สมรสที่อยู่ในต่างประเทศสามารถจดทะเบียนสมรสได้ ณ ที่ทำการสถานทูต หรือสถานกงสุลไทย (คำร้อง ธรรมรักษ์, พิชัยศักดิ์ ทรายางกูร และสุนันทา สุวรรณาคม, 2523: 53-54)

จากข้อบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนสมรสดังกล่าว สามารถสรุปข้อดี และข้อเสียของการจดทะเบียนสมรสได้ดังนี้ คือ

ข้อดีของการจดทะเบียนสมรส

1. การที่กฎหมายบัญญัติว่า สามีภรรยาต้องอุปการะเลี้ยงดูกันตามฐานะ นับว่ากฎหมายได้รักษาผลประโยชน์ของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย
2. การจดทะเบียนสมรสจะทำให้คู่สมรสสามารถฟ้องร้องต่อศาลในกรณีที่อีกฝ่ายยกย่องผู้อื่นฉ้อฉลสามี หรือภรรยา
3. คู่สมรสจะมีสิทธิรับมรดกเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดถึงแก่ความตาย
4. ในกรณีที่หย่าขาดจากกัน สามีภรรยาจะมีสิทธิในสินสมรสเท่ากัน
5. บุตรที่เกิดมาจะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย
6. ได้รับการลดหย่อนภาษีอากร (ในบางกรณี) ได้รับการสวัสดิการต่างๆ
7. ได้รับการยกย่องทางสังคม

ข้อเสียของการจดทะเบียนสมรส

1. สตรีที่จดทะเบียนสมรสจะต้องเปลี่ยนคำนำหน้านามเป็น “นาง” และต้องใช้ชื่อสกุลตามสามี ขณะที่สตรีมีสามีแล้วแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสคำนำหน้านามก็ยังคงเป็น “นางสาว” และไม่ต้องใช้ชื่อสกุลของสามี ในประเด็นนี้สตรีบางคนอาจมองว่าเป็นการเสียดิสติสตรี
2. ทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างสมรส แม้ว่าอีกฝ่ายจะไม่มีส่วนร่วมในการหากก็ถือว่าทรัพย์สินนั้นเป็นสินสมรสของสามีภรรยาด้วยกัน
3. หนี้ที่เกิดระหว่างสมรส สามีและภรรยาต้องรับผิดชอบร่วมกัน
4. ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปจดทะเบียนสมรสที่สำนักทะเบียน มีบางพื้นที่เท่านั้นที่สามารถจดทะเบียนต่อหน้ากำนันได้ และกรณีที่ให้นายทะเบียนมาจดให้นอกสำนักทะเบียนก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมและค่อนข้างยุ่งยาก

การที่การจดทะเบียนสมรสมีทั้งข้อดีและข้อเสียดังกล่าว อาจทำให้คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องตระหนักว่าตนจะได้รับประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์หรือไม่จากการจดทะเบียนสมรส นอกจากนี้มีปัจจัยบางประการที่ไม่ได้ส่งเสริมให้ชายหญิงจดทะเบียนสมรส คือ

1. การจดทะเบียนสมรสเป็นระบบสมัครใจขึ้นอยู่กับความยินยอมของชายหญิงที่จะเลือกปฏิบัติได้โดยไม่มีความคิด เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ไม่มีบทบังคับอย่างเด็ดขาดว่าผู้ที่อยู่กินฉันสามีภรรยาต้องจดทะเบียนสมรส และยอมรับว่าการสมรสโดยไม่จดทะเบียนสมรสก่อนประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2478 เป็นการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย (อชลีญา อภิวิชัยกุล, 2531: 51-72)

2. ในเรื่องบุตร กฎหมายได้เปิดช่องให้มีการจดทะเบียนรับรองบุตรและสามารถทำให้เด็กเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายได้โดยการจดทะเบียนสมรสภายหลังของบิดามารดา (คำรง ธรรมรักษ์, พิชัยศักดิ์ ทรายางกูร และสุนันทา สุวรรณาคม, 2523: 49)

3. สังคมไทยให้ความสำคัญต่อการแต่งงานที่มีพิธีทางศาสนา หรือตามประเพณีมากที่สุด (Chamratrithirong and Cherlin, 1987: 8) และยอมรับการสมรสแบบการหนีตาม (Elopment) ที่มีการมาขอขมาหรือทำพิธีในภายหลัง แม้ว่าการสมรสดังกล่าวนี้จะไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายก็ตาม ดังนั้น การให้ความสำคัญต่อการจดทะเบียนสมรสจึงอาจจะลดลง

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวธนากรดี คำยา เกิดวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2517 ที่เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวินิต กรุงเทพมหานคร และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2537 และได้เข้ารับการศึกษาคณะอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2539 ในขณะที่ศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (ปีการศึกษา 2539-2540) ได้รับทุนการศึกษาจากสถาบันประชากรศาสตร์ ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยนักวิจัยที่สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

